

Kommunstyrelsen
Marie Eriksson
Epost: marie.eriksson@vasteras.se

Socialdepartementet diarienummer S2024/00085

Yttrande - Remiss av betänkande Narkotikautredningen - Vi kan bättre! Kunskapsbaserad narkotikapolitik med liv och hälsa i fokus

Sammanfattning

Slutbetänkandet av narkotikautredningen har varit på internremiss inom Västerås stad till de förvaltningar som vi bedömer berörs mest av utredningen nämligen individ och familjeförvaltningen (socialtjänsten), kultur, idrott och fritidsförvaltningen (familjecentralen, förebyggarcentrum), Vård och omsorgsförvaltningen (äldre- och funktionshinderomsorg) samt stadsledningskontoret (hållbarhetsenheten). Remissen har behandlats av tjänsteorganisationen.

Vård och omsorgsförvaltningen hade inga synpunkter på utredningen.

Övriga förvaltningar ställer sig i grunden positiva till hela utredningen och välkomnar de föreslagna förändringarna.

Gällande förslaget att ändra målet för narkotikapolitiken från *"ett samhälle fritt från narkotika"* till *"ett samhälle med minskade skador av narkotika"* så ser organisationen ur ett förebyggande perspektiv att det tappar signavärdet i ett samhälle och därmed kan ge en syn om att Sverige går mot en liberalare narkotikapolitik där det är okej att använda narkotika. Att stigmat att inte söka vård handlar mer om okunskap hos berörd individ om vad som sker när man träffar regionen eller socialtjänsten och söker stöd än att hur vi formulerar vår narkotikapolitik. Signalvärdet när människor söker stöd och hjälp måste i stället förstärkas i att individen inte straffas utan möts med respekt och får det stöd den önskar utifrån skadligt bruk eller beroende. Men att vi fortsätter vara tydliga med att vi vill ha ett samhälle fritt från narkotika.

Remissvaret disponeras på från Västerås stad genom att endast göra kommentarer på delar som man på något sätt motsätter sig eller har synpunkter på. De förslag som vi lämnar utan kommentar skall tolkas som att Västerås stads tjänsteorganisation är positiva till förslaget.

Svar på remissen

14.2 Kommunerna bör i ökad grad samordna det förebyggande arbetet mellan olika sektorer

Västerås stad är positiva till förslaget att kommunen har ett fortsatt samordnande ansvar som med dessa förslag även förstärks. I och med det behöver även de personella resurserna förstärkas inom ANDTS området så

det blir likvärdigt över hela landet. Kommuner behöver likt det brottsförebyggande arbetet få riktade förstärkta medel.

14.3 Folkhälsomyndigheten ska få i uppdrag att ta fram kunskapsstöd i syfte att höja kvaliteten i

Utredningen föreslår att Folkhälsomyndighetens förslag om en pilotverksamhet för att bygga upp ett nationellt kompetenscenter för förebyggande arbete ska genomföras. Detta arbete ser vi som mycket angeläget. Ett kompetenscentrum behövs för att förvalta metoder, program och andra förebyggande arbetsätt som finns inom ANDTS området. Detta har också påpekats i regeringens två senaste strategier utan att det faktiskt har tillkommit ett kompetenscentrum. Att det blir en permanent verksamhet inom folkhälsomyndigheten med ökade personella resurser för berörd myndighet så det inte försvinner i annat arbete.

14.5.1 Föräldrastöd bör göras tillgängligt för fler föräldrar

Staden ställer sig positiva till förslaget, men behöver ekonomiskt stöd för personella resurser för att genomföra arbetet på rätt sätt. Samt hjälp att utveckla metoder och tillvägagångssätt hur vi når flera målgrupper. Framst de med låg tilltro till våra myndigheter. Samt vikten av att samverka med Myndigheten för familjerätt och föräldraskapsstöd så att det arbetet som är påbörjat fortsätter att stärkas.

14.5.2 Skolverket bör få i uppdrag att ta fram stöd för skolans hälsofrämjande och narkotikaförebyggande arbete

Att Skolverket för ett uppdrag ställer sig staden positiva till, samt att man gör ett gemensamt arbete med folkhälsomyndigheten. Att ta hjälp av folkhälsomyndigheten bidrar till att den forskningen om exempelvis ANDTS på schemat kan tas omhand av rätt instans. Direktiv från Skolverket skapar bättre förutsättningar för att alla skolor genomför ett förebyggandearbete. Skolan kommer behöva personella resurser och medel för utbildning när arbetet skall implementeras i skolan.

14.5.4 Folkhälsomyndigheten bör få i uppdrag att följa upp arbetet mot narkotikaanvändningen inom nöjesmiljöer

Skall det finnas ett nationellt kompetenscentrum så skall de ha hand om alla nationella metoder också, då även krogar mot knark. STAD gör det idag väldigt bra men att samla allt på ett ställe underlättar det dagliga arbetet ute i kommunerna.

14.5.5 Satsningar på att skapa meningsfull fritid och sysselsättning för barn och unga

Att öka kunskapen hos dem inom fritid och föreningslivet som möter barn och unga. Samt hitta former för att tillgängliggöra fritid oavsett ekonomiska förutsättningar kommer att bidra till det hälsofrämjande och narkotikaförebyggande arbete. Inom Västerås stad har Kultur, idrott och fritidsförvaltningen vill man fortsätta att arbeta med och utveckla ANDTS-coach. Insatsen ger yrkesverksamma kunskap och verktyg att stärka skyddsfaktorer och att möta barn och ungas frågor och funderingar kring legalisering av cannabis.

14.5.6 Det behövs förebyggande insatser inom hälso- och sjukvården riktade till unga

Positivt att man ser hälso- och sjukvårdens del i arbetet. Belysas skall även att dessa berörda instanser även behöver bli bättre på att se narkotikaanvändning som en bakomliggande förklaring eller orsak till andra sjukdomar inom hälsa och sjukvård både fysiska och psykisk. Samt se möjlighet att behandla både dessa sjukdomar i kombination med skaligt bruk och beroende. Att samarbete och ansvarsfördelningen mellan hälso- och sjukvården samt socialtjänsten förstärks.

14.6 Folkhälsomyndigheten ska få i uppdrag att förmedla kunskap om narkotika och hälsoeffekter

Västerås stad ser positivt på att folkhälsomyndigheten får uppdraget att vara kunskapsförmedlare. Viktigt att det är en statlig myndighet som har ansvaret och det är av yttersta vikt att det är samlat på ett ställe. Det ökar förutsättningar för alla oavsett om man är privatperson eller tjänsteperson skall se informationen som tillförlitlig.

15 Ett särskilt program för att förebygga narkotikaanvändning hos barn och unga

Detta kräver även att det tillsätts ekonomiska medel för att genomförandet skall bli möjligt. Positivt att man lyfter fram narkotika med utgångspunkt i att den påverkar på flera delar både brottsförebyggande och ANDTS.

Om länsstyrelsen får uppdrag att stötta kommunerna i genomförande av det nationella programmet behöver länsstyrelsen få personella resurser att jobba med införandet och stötta region och kommun. Att inte lägga detta arbete upppe på befintligt ANDTS samordnare utan till en början tillsätta mer personella resurser. Programmet behöver ha en tydlig påtryckning mot kommun och region att jobba med frågan inom sin organisation där det inte finns möjlighet att välja bort. Det behöver finns en samverkanspart för länsstyrelsen som möter upp i kommunen. Idag haltar ANDTS arbetet på grund av att alla kommuner inte har en strategisk funktion.

Att ungdomsmottagningen lyfts upp som en viktig aktör är positivt, då de når fler tjejer vilket beroende vård annars sällan gör i ett tidigt skede. Att fortsätta använda SEXIT undersökningen inom fler regioner skulle skapa skillnader i upptäckt. Att det är tydligt att ungdomsmottagningen roll är upptäckt och rådgivning. Att behandlingen ligger hos regionen enligt framtidens förslag från samsjuklighetsutredningen.

Socialtjänsten vill belysa att det i högre utsträckning behöver tydliggöra roll- och ansvarsfördelningen för barn och unga som har ett skadligt bruk/beroende av narkotika när det kommer till lågtröskelvård, idag uppfattas det som att man måste vara fri från narkotika för att få hjälp inom barn- och ungdomspsykiatri. Det finns ungdomar som har ett skadligt bruk eller beroende och samsjuklighet som utredningen i högre utsträckning behöver adressera.

16.4 Regeringen bör inrätta en stömlinje för personer med skadligt bruk eller beroende

Ja, och se till att stömlinje likt stödlinjen för spelberoende (stodlinjen.se) har personal med särskild kunskap inom skadligt bruk och beroende. Att den statliga finansieringen finns över tid så det går att bygga upp arbetet på ett bra sätt.

19 Vård och stöd till anhöriga

Individ och familjeförvaltningen ställer sig bakom förslaget dock behövs ett förtydligande om socialtjänstens roll, omfattning i uppdrag – och ansvar för anhöriga klargöras. Samt ha fortsatt fokus även på gruppen barn som anhöriga men även syskon till den med skadligt bruk eller beroende som ofta glöms bort i arbete.

20 Hantering av naloxon och andra opioidantagonister utanför hälso- och sjukvården

Individ och familjeförvaltningen ställer sig bakom förslaget om att göra naloxon mer tillgängligt utanför hälso- och sjukvårdens ramverk. Samtidigt vill förvaltningen betona vikten av att erbjuda personal inom socialtjänsten adekvat utbildning för att säkert kunna administrera naloxon.

21.1 Skadereducering är en viktig utgångspunkt för förslag och

Individ och familjeförvaltningen ställer sig bakom inriktningen mot skadereducerande åtgärder. Samtidigt vill man understryka behovet av tydliga riktlinjer, finansiering och resurser för att implementera dessa åtgärder för socialtjänsten.

Västerås stad vill göra ett avslutande förtydligande att de remissförslag som inte fått någon kommentar ställer vi oss helt bakom.

Yttrande sammanställs av Marie Eriksson – Strateg, Hållbarhetsenheten Västerås stad